

Basservice, rättsskydd och tillstånd

Till kommunerna som deltar i kommunförsöket med sysselsättning

Kommunen i ett försöksområde är skyldig att bidra till att den arbetssökandes serviceprocess framskrider

Enligt 22 § i lagen om ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (1269/2020, nedan lagen om kommunförsök) utövar Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland tillsyn över försöket att ordna arbetskrafts- och företagservice i alla försöksområden. Ett av tyngdpunktsområdena för laglighetsövervakningen av kommunförsöket med sysselsättning är att kunderna på lika grunder får en tryggad försörjning och tillgång till tjänster. Till detta hör att sörja för att serviceprocessen för en arbetssökande som är kund hos en kommun inom ett försöksområde framskrider på det sätt som föreskrivs i lagen.

Bakgrund

Utifrån klagomål som har lämnats till regionförvaltningsverket förekommer det dröjsmål i försöksområdenas kontakter med arbetssökande kunder som inlett jobbsökningen samt i ordnandet av de inledande intervjuerna. Dröjsmålen har påverkat bedömningen av klagandenas servicebehov, informationen och rådgivningen till den arbetssökande samt tillhandahållandet av tjänster i rätt tid till klagandena. Dröjsmålen har i vissa fall lett till att utredningen av rätten till utkomstskydd för arbetslösa har fördröjts.

Regionförvaltningsverket har den 17 mars 2023 och den 5 oktober 2023 lämnat en begäran om information till UF-centret om tidpunkten för den första kontakten med kunden samt om tidpunkten då ett arbetskraftspolitiskt utlåtande givits de kunder som inlett jobbsökningen. Uppgifterna har begärts om de kunder som inlett sin jobbsökning i april 2022, november 2022, april 2023 och september 2023 inom alla försöksområden samt för jämförelsens skull separat med ett stratifierat urval från fem kommuner i försöksområdena (Jyväskylä stad, Lahtis stad, Uleåborgs stad, Tammerfors stad och Åbo stad). UF-centret har lämnat in uppgifterna till regionförvaltningsverket den 28 mars, den 3 maj och den 6 oktober 2023.

Utifrån de uppgifter som UF-centret lämnat har inget försöksområde till alla delar förmått ordna den inledande intervjun eller det kompletterande samtalet om jobbsökning inom fem vardagar från jobbsökningens början. I fråga om de arbetssökande som inledde sin jobbsökning i september 2023 fanns

det i 24 försöksområden kunder som kommunen i försöksområdet inte kontaktat ännu 30 dagar efter jobsökningens början. Detta har också uppmärksammats i Statens revisionsverks revisionsberättelse (Arbetskraftstjänster för svårssysselsatta – Funktionaliteten hos den nordiska modellen för arbetskraftsservice, samserviceverksamheten och SIB-modellen, Statens revisionsverks revisionsberättelser 16/2023) enligt vilken man förmådde genomföra den inledande intervjun inom fem vardagar för cirka 11 procent av de arbetssökande under 2022. Under januari–april 2023 kunde den inledande intervjun genomföras i enlighet med målet för 25 procent av de arbetssökande.

Lagstiftning

I försöket sköter kommunen i fråga om sina kunder de uppgifter som ålagts arbets- och näringsbyrån. På dessa uppgifter tillämpas bestämmelserna i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012, nedan LOAFS). På en persons rätt till arbetslöshetsförmån tillämpas bestämmelserna i lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002).

Enligt 8 § 1 mom. i lagen om kommunförsök ordnar kommunerna inom försöksområdena de intervjuer med arbetssökande som avses i 2 kap. 5 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice och svarar för de uppgifter som avses i 6–12 § i det kapitlet i stället för arbets- och näringsbyrån. Enligt 8 § 2 mom. tillämpas under försöket på kommunen vad som i 2 kap. 4 och 14 § i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice föreskrivs om information till arbetssökande och om arbets- och näringsmyndighetens skyldigheter.

Bestämmelser om serviceprocessen för arbetssökande finns i 2 kap. i LOAFS. Enligt LOAFS 2 kap. 5 § ordnar en kommun inom ett försöksområde en inledande intervju eller ett kompletterande samtal om jobsökning med en arbetssökande inom fem vardagar från jobsökningens början. Om ett kompletterande samtal om jobsökning ordnas med den arbetssökande, ska en inledande intervju ordnas snarast möjligt därefter.

Enligt LOAFS 2 kap. 8 § bedömer en kommun inom ett försöksområde vid den inledande intervjun den arbetssökandes förutsättningar att söka och få arbete samt den arbetssökandes behov av service som stöder hans eller hennes jobsökning och sysselsättning. Utifrån bedömningen utarbetas en sysselsättningsplan, såvida det inte har utarbetats en plan som ersätter sysselsättningsplanen för den arbetssökande. Dessutom anvisar kommunerna inom försöksområdena vid den inledande intervjun den arbetssökande att söka möjliga jobb som är lämpliga för honom eller henne och att söka sig till behövlig service. Vid den inledande intervjun presenteras den service som

tillhandahålls den arbetssökande och avtalas om sättet att anlita service och kontakten mellan arbets- och näringsmyndigheten och den arbetssökande.

Enligt LOAFS 2 kap. 4 § ska arbets- och näringsmyndigheten i samband med att en person registreras som arbetssökande eller utan dröjsmål därefter informera den arbetssökande om den jobsökningsskyldighet som ingår i sysselsättningsplanen och andra omständigheter som hänför sig till jobsökningen, om den offentliga arbetskrafts- och företagservice som står till buds, om villkoren för jobsökningens giltighet och om omställningsskyddet. Arbets- och näringsmyndigheten ska dessutom vid behov informera den arbetssökande om service som främjar jobsökningen och annan sysselsättningsfrämjande service samt om ansökan om arbetslöshetsförmån och de viktigaste arbetskraftspolitiska förutsättningarna för att få förmånen.

Enligt LOAFS 2 kap. 14 § 2 mom. ska en kommun inom ett försöksområde också följa hur sysselsättningsplanen genomförs och bidra till att serviceprocessen framskrider.

Enligt 20 § 2 mom. i lagen om kommunförsök ska en kommun inom ett försöksområde utan dröjsmål till arbets- och näringsbyrån lämna de uppgifter som behövs för lämnande av arbetskraftspolitiska utlåtanden enligt 1 kap. 4 § 3 mom. i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

Enligt 1 § i Arbets- och näringsministeriets förordning om arbetskraftspolitiska utlåtanden och samarbetsskyldighet i ett kommunförsök som gäller främjande av sysselsättningen (153/2021) ska en kommun inom ett försöksområde ge ett arbetskraftspolitiskt utlåtande utan ogrundat dröjsmål. Utlåtandet ska dock ges inom sju kalenderdagar från det att en kund hos en kommun inom ett försöksområde till kommunen har lämnat den utredning som behövs för givande av utlåtandet eller då tidsfristen för lämnande av utredningen har gått ut, om inte annat följer av ärendets art eller omfattning eller av andra särskilda skäl.

Slutsatser

En kommun inom ett försöksområde ska ordna sin verksamhet med beaktande av bestämmelserna om adekvat service i 7 § i förvaltningslagen (434/2003) och om god förvaltning och rättsskydd i 21 § i grundlagen (731/1999). Enligt motiveringarna till bestämmelsen om serviceprincipen (RP 72/2002 rd, s. 62) innebär serviceprincipen och skötsel av uppgifterna med gott resultat att ärendena skall kunna uträttas på ett sätt som både för myndigheten och för den som uträttar ärenden hos myndigheten är så snabbt, smidigt och enkelt samt kostnadsinbesparande som möjligt.

I 118 § i grundlagen föreskrivs om allmänt ansvar för ämbetsåtgärder. En tjänsteman ansvarar för att hans eller hennes ämbetsåtgärder är lagenliga, detta gäller även kommunens tjänsteinnehavare. Enligt 17 § 1 mom. i lagen om tjänsteinnehavare i kommuner och välfärdsområden (304/2003) skall tjänsteinnehavaren sköta de uppgifter som hör till tjänsteförhållandet på behörigt sätt, utan dröjsmål och med iakttagande av behöriga bestämmelser och föreskrifter samt arbetsgivarens arbetslednings- och övervakningsföreskrifter.

En kommun inom ett försöksområde ska ordna en inledande intervju eller ett kompletterande samtal om jobsökning för den arbetssökande inom fem vardagar från det att jobsökningen inleds. Om ett kompletterande samtal om jobsökning ordnas med den arbetssökande, ska en inledande intervju ordnas snarast möjligt därefter.

I den inledande intervjun bedöms den arbetssökandes behov av service samt förutsättningarna att söka och få arbete. Under intervjun avtalas dessutom om sättet att anlita service och om kontakten mellan myndigheten och den arbetssökande och den service som tillhandahålls den arbetssökande presenteras. I samband med den inledande intervjun ska man också säkerställa att den arbetssökande har informerats, det vill säga har fått de uppgifter som behövs och känner till betydelsen av att hålla jobsökningen giltig och hur servicen och erhållandet av arbetslöshetsförmån påverkas när giltigheten upphör. Lagstiftningen om arbetskraftsservice och utkomstskydd för arbetslösa är omfattande och komplex vilket gör att den information som delas ut till arbetssökande i en kommun inom ett försöksområde är viktig.

Regionförvaltningsverket anser det vara mycket viktigt att den inledande intervjun eller det kompletterande samtalet om jobsökning ordnas så att den arbetssökandes serviceprocess genomförs på ett ändamålsenligt sätt och den arbetssökandes individuella behov och situation beaktas. Den arbetssökande ska erbjudas möjlighet till en inledande intervju inom fem vardagar efter att jobsökningen inletts, men tider kan också erbjudas senare än efter fem vardagar (ANM:s anvisning VN/20391/2023). Arbetet ska ordnas och ges sådana resurser att kommunen i ett försöksområde på adekvat sätt kan uppfylla sin skyldighet utifrån lagen om kommunförsök att sörja för att den arbetssökandes serviceprocess framskrider.

Med tanke på utredningen av den arbetssökandes rätt till utkomstskydd för arbetslösa är det särskilt viktigt att kunden kontaktas utan dröjsmål efter att jobsökningen inletts. Utkomstskyddet för arbetslösa tryggar den grundläggande försörjning som avses i 19 § i grundlagen och tillgodoser den grundläggande rättighet som fastställs i lagen. En arbetslös arbetssökandes grundläggande försörjning under arbetslösheten ersätts med arbetslöshetsförmån.

En kommun inom ett försöksområde ska utan dröjsmål efter att jobbsökningen inletts utreda den arbetssökandes omständigheter och deras inverkan på den arbetssökandes rätt till arbetslöshetsförmån.

Regionförvaltningsverket uppmanar kommunerna inom försöksområdet att säkerställa att den arbetssökandes serviceprocess framskrider på det sätt som föreskrivs i lagen om offentlig arbetskrafts- och företagsservice (916/2012). Kommunerna inom försöksområdet ska se till att den inledande intervjun med arbetssökande kunder eller det kompletterande samtalet om jobbsökning ordnas i enlighet med lagen och att arbetssökandens förutsättningar att få arbetslöshetsförmån utreds utan dröjsmål i enlighet med lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002).

TILLÄGGSUPPGIFTER

Ytterligare information ges vid behov av överinspektör Minerva Lehtinen tfn 0295 018 783, eller per e-post minerva.lehtinen@avi.fi eller kuntakoikeilu.valvonta@avi.fi.

Ledande jurist

Marjaana Sauvola-Lukkari

Överinspektör

Minerva Lehtinen

Denna handling har undertecknats elektroniskt.

SÄNDLISTA

Kommunerna som deltar i kommunförsöket med sysselsättning

FÖR KÄNNEDOM

Arbets- och näringsministeriet

UF-centret

Kommunförbundet

Regionförvaltningsverket i Västra och Inre Finland
Postadress: PB 5, 13035 AVI
Telefonväxel: 0295 016 000
registratur.vastra@rfv.fi | www.rfv.fi

Tämä asiakirja LSSAVI/5062/2023 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSSAVI/5062/2023 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Lehtinen Minerva 24.01.2024 09:34

Ratkaisija Sauvola-Lukkari Marjaana 24.01.2024 09:39